

SKLADBA VĚTY

- v každé větě musí být vyjádřen podmět: *Ich antworte.*; *Kommst du?*

- v neosobních větách se používá **es** jako podmět:

- Odkazuje na podmět/ předmět v jednoduchých větách i v podmětných a předmětných větách: *Es ist ein Unfall hier passiert.* (Stala se tu nehoda); *Es ärgert mich, dass er schweigt.* (Rozčiluje mě, že mlčí); *Ich bedauere es, dass er krank ist.* (Mrzí mě, že je nemocný)
- Používá se jako formální podmět u sloves, které vyjadřují počasí, zvuky a používá se také u sloves *brennen*, *klopfen*, *sinken*, apod.: *Es regnet.* *Es ist kalt.* *Es brennt.*

- **man** – neurčitý podmět: *Wie sagt man das auf Deutsch?* (Jak se to řekne německy?)

VĚTA JEDNODUCHÁ

A: Věta oznamovací:

- přímý slovosled: **podmět + určité sloveso + ostatní větné členy**

Peter studiert Geschichte.

- nepřímý slovosled - důrazový: **zdůrazněný člen + určité sloveso + podmět + ostatní členy**

Heute schreibt er einen Brief. / Heute muss er einen Brief schreiben.

B: Věta tázací:

- zjišťovací otázka – můžeme na ni odpovědět pouze ano/ne:

určité sloveso + podmět + ostatní větné členy

Kennen Sie meine Tante Julia?

- doplňovací otázka – **tázací slovo + určité sloveso + podmět + ostatní větné členy**

Wie viel Quadratmeter hat diese Wohnung?

C: Věta rozkazovací:

určité sloveso + podmět + ostatní větné členy

Schreib (du) deine Hausaufgaben!

Fahren Sie nach Hause!

D: Postavení slov ve větě:

- na konci věty je postavení slov pevné:

Infinitiv: *Wir können heute nicht kommen.*

Příčestí minulé u složených tvarů: *Er ist zu schnell gefahren.*

Odlučitelné předpony: *Mach das Fenster zu!*

- ostatní větné členy:

Předmět:

- **osobní** předmět stojí obvykle před předmětem **věcným**: *Peter hat seiner Mutter ein Geschenk gegeben.*

- předmět vyjádřený **zájmenem** stojí vždy **před podstatným jménem**: *Peter hat es seiner Mutter gekauft.*

- pokud je vyjádřen 2 zájmeny, stojí zájmeno ve **4. pádu před** zájmenem ve **3. pádu**: *Peter hat es ihr gekauft.*

Zvratné zájmeno **sich**:

- těsně za určitým slovesem, pokud je podmět na začátku věty: *Jan freut sich auf die Ferien.*

- v jiných případech před předmětem vyjádřeným podstatným jménem: *Freut sich Jan auf die Ferien?*

- za podmětem vyjádřeným zájmenem: *Freut er **sich** darauf?*

Příslovecné určení

- ve většině případů se uvádí v tomto pořadí: čas, místo a způsob
Er hat gestern zu Hause fleißig gearbeitet.

Zápor

- pro samostatnou zápornou odpověď na kladnou otázku – **NEIN**: *Kommst du morgen? Nein.*

- pro zápor stojící ve větě – **NICHT**: *Ich komme nicht.*

Pokud popíráme celou větu, stojí NICHT za slovesem, co nejbližší konci věty: *Er kommt heute **nicht**.*

Pokud popíráme některý větný člen, NICHT stojí před ním: *Er kommt **nicht** heute, sondern morgen.*

- zápor je možno vyjádřit i pomocí zápornky **KEIN** a to vždy u podstatných jmen, která by v kladné větě měla u sebe **člen neurčitý**, nebo byla **bez členu**:

*Hast du einen Freund? Nein, ich habe **keinen** Freund.*

*Hast du Zeit? Nein, ich habe **keine** Zeit.*

SOUVĚTÍ

A: Souvětí souřadné:

Připojení vět:

- bez spojek: *Sie spielt Volleyball, ich spiele Tennis.*

- pomocí souřadnicích spojek: *Ich arbeite, er liest und sie spielt die Gitarre.*

Slovosled po souřadnicích spojkách:

- Spojky, které nemají vliv na slovosled: **und, aber, oder, sondern, denn, entweder – oder, nicht nur – sondern auch, sowohl – als auch.**

Komm bald, denn ich habe viel Arbeit.

Entweder mache ich es jetzt oder ich mache es überhaupt nicht.

- Spojky, které mají vliv na slovosled – pokud stojí na začátku věty, následuje ihned sloveso: **dann, danach, deshalb, darum, sonst, trotzdem, weder – noch.**

Das Buch ist interessant, darum lese ich es.

Peter ist krank, deshalb kann er nicht kommen.

- pokud jsou podmínky v obou větách shodné, po UND a často po ODER a SONDERN můžeme podmět v druhé větě vynechat:

*Er liest **und** hört dabei Radio.*

- pokud po UND následuje nepřímý pořádek, musí se podmět opakovat:

Sie arbeitet schwer und zu Hause hat sie auch viel zu tun.

B: Souvětí podřadné:

- se skládá z jedné hlavní věty a z jedné, nebo více vět vedlejších

Vedlejší věty jsou uvedeny:

1. **Spojku:** *Ich weiß, **dass** er nicht zu Hause ist.*
2. **Vztažným zájmenem:** *Das Geschenk, **das** ich ihm gekauft habe.*
3. **Tázacím zájmenem:** *Er hat gefragt, **wann** wir kommen.*

Slovosled ve vedlejší větě: **uvozovací slovo + podmět + ostatní větné členy + urč. sloveso**

*Weißt du, **dass** er dir einen Brief schreibt?*

*Weißt du, **dass** er dir einen Brief schreiben will?*

- určité sloveso stojí ve vedlejší větě na konci. Pokud má odlučitelnou předponu, neodlučuje se. Před určitým slovesem stojí infinitiv a přičestí minulé.
- Pokud stojí vedlejší věta před větou hlavní, hlavní věta má sloveso v určitém tvaru na 1. místě: *Wenn du kommst, **beginnen** wir zu arbeiten.*
- Po slovesech jako **denken, glauben, hoffen, sagen** lze spojku vynechat a přiřadit další větu jako hlavní: *Er glaubt, du hilfst ihm – Er glaubt, dass du ihm hilfst.*

Některé typy vedlejších vět

časové věty <i>als</i> - když <i>wenn</i> - když, až	Als sie noch unbekannt war, konnte sie oft ausgehen. Wenn ich müde bin, höre ich gern Musik. Immer wenn ich ihn getroffen habe, hat er über seine Arbeit gesprochen. Wenn wir eine Party machen, laden wir ihn auch ein / werden wir ihn auch einladen.	<i>Když</i> překládáme do němčiny jako als nebo wenn . <i>Als</i> se užívá při označování děje, který se udál jen jednou v minulosti a neopakoval se. <i>Wenn</i> uvozuje vedlejší větu, která popisuje děje přítomné, budoucí a opakované děje minulé. V časové větě s <i>wenn</i> , která vyjadřuje budoucí děje, stojí v němčině sloveso v přítomném čase. Budoucí čas je možno použít ve větě hlavní.
příčinné věty <i>weil</i> - protože	Nicole singt gern in Clubs, weil man dort Kontakt zum Publikum hat.	
přípustkové věty <i>obwohl</i> - ačkoliv	Er ist eingeschlafen, obwohl der Film spannend war.	
podmínkové věty <i>wenn</i> - když, jestliže, -li	Wenn ich es schaffe, rufe ich dich an. Schaffe ich es, rufe ich dich an. Wenn ich nächste Woche Zeit habe, besuche ich euch / werde ich euch besuchen.	<i>Wenn</i> je možno v podmínkových větách vynechat, určitý slovesný tvar stojí pak na prvním místě ve větě. V následující hlavní větě je nepřímý pořádek slov. Ve vedlejších větách podmínkových popisujících budoucí děje je sloveso v přítomném čase, budoucí čas se může vyskytnout ve větě hlavní.
věty s <i>dass</i> <i>dass</i> - že, aby	Es gefällt mir, dass man dort mit Musikern sprechen kann. Ich glaube, es ist bei den Teenagern sehr beliebt. Sie wünschen sich, dass sie die Schauspielerin noch einmal treffen.	<i>Dass</i> odpovídá českému <i>že</i> , má-li věta čistě vypovídací charakter. Ve větách tohoto typu se spojka <i>dass</i> často vynechává. K vypouštění dochází zvláště v mluvené řeči po slovesech <i>glauben, denken, meinen ...</i> . Bezespojková věta má charakter věty hlavní s přímým pořádkem slov. Ve větě předmětné odpovídá spojce <i>dass</i> české <i>aby</i> . Sloveso stojí v těchto větách v oznamovacím způsobu (v češtině v podmiňovacím způsobu).
účelové věty <i>damit</i> - aby	Wir müssen uns beeilen, damit sie sich nicht über uns ärgern. - Musime si pospíšet, aby se na nás nezlobili.	Ve větách po spojce <i>damit</i> se v němčině používá oznamovací způsob.

Další spojky:

Časové: sobald – jakmile, sooft – kdykoliv, solange – pokud, während – zatímco, nachdem – potom když, bevor – dříve než, bis – až, dokud ne

*Ich komme, **sobald** ich fertig bin.*

*Sie kann dir helfen, **sooft** du brauchst.*

***Solange** du lernst, kannst du keine schlechten Noten bekommen – Du kannst keine schlechten Noten bekommen, **solange** du lernst.*

***Während** ich schlief, hat man mich ausgeraubt.*

***Nachdem** ich nach Hause gekommen bin, gehe ich schlafen.*

***Bevor** ich komme, muss alles fertig sein.*

*Ich wartete auf ihn so lange, **bis** er kam.*

Příčinné: da – protože

***Da** ich nicht zu tun habe, besuche ich dich.*

Podmínkové: falls – v případě, že

***Falls** ich Zeit habe, gehe ich ins Kino.*

Způsobové věty: wie – jak, als – než, je – desto – čím – tím, soviel, soweit, sofern – pokud, nur dass – jenomže, außer dass – ledaže

*Es ist nicht so schwer, **wie** ich gedacht habe.
Sie ist älter, **als** sie aussieht.
Je mehr ich lerne, **desto** mehr vergesse ich.
Soviel ich weiß, arbeitet er bei uns.*